

Tweemaandelijks mededelingenblad van de Hertogelijke Aarschotse Kring voor Heemkunde v.z.w. 51ste jg., nr. 6, december 2021

Zetel: Elisabethlaan 103C, 3200 Aarschot - Vlaams Gewest

KBO 0408.014.464 - RPR - Rechtbank van Leuven

Website: www.heemkundaarschot.be

E-Mail: secretariaat@heemkundaarschot.be

samenstelling: Eddy Dehond

De hernieuwing van uw HAKVH-lidmaatschap

Na het moeilijke jaar 2020 zagen we hoopvol uit naar 2021. Helaas moesten we ook dit jaar afrekenen met velerlei beperkende maatregelen. De samenkomsten van de genealogische werkgroep bleven ook dit jaar in de praktijk onmogelijk, vergaderingen moesten soms nog online gebeuren. Gelukkig heeft ons tijdschrift Het Oude Land van Aarschot daar niet onder geleden en zijn we erin geslaagd ook dit jaar weer tijdig vier nummers boordevol interessante artikels af te leveren.

Met het vierde nummer van ons tijdschrift loopt uw lidmaatschap ten einde. Enkel met uw steun kunnen we het tijdschrift publiceren en projecten realiseren die de geschiedenis, de volkscultuur, het artistiek en cultuurhistorisch patrimonium van onze streek bekendmaken en bewaren voor toekomstige generaties.

Als HAKVH-lid ontvangt u vier maal per jaar ons tijdschrift, goed voor meer dan 250 bladzijden leesplezier. Via ons Mededelingenblad wordt u op de hoogte gebracht van onze initiatieven en krijgt u nuttige informatie allerhande.

De bijdrage voor 2022 blijft dezelfde als de bijdrage van dit jaar, te storten op rekening BE21 0682 4694 9903 van de Hertogelijke Aarschotse Kring voor Heemkunde v.z.w.:

- beschermend lid of steunend lid-handelaar: 50 €
- erelid: 40 €
- gewoon lid: 30 €
- buitenlands lid: 60 € (alleen overschrijvingen via de bank in euro worden aanvaard, onkosten ten laste van de betaler)

Als beschermend of steunend lid wordt u vermeld in het Mededelingenblad. Indien u dit niet wenst, noteert u best 'anoniem' bij de mededeling op de overschrijving of stuurt u ons een bericht.

De HAKVH zoekt werkende leden en bestuursleden

Begin volgend jaar houdt de HAKVH zijn jaarlijkse statutaire Algemene Ledenvergadering. Eén van de agendapunten op deze vergadering is de verkiezing van nieuwe bestuursleden ter invulling van de openstaande mandaten in ons bestuur.

Werkend lid van de HAKVH bent u als u bijgedragen hebt aan de werking van onze vereniging of plannen hiertoe hebt. Dit 'bijdragen aan' kan velerlei vormen aannemen: meewerken aan ons tijdschrift, aan de ontsluiting van genealogische data en historische documentatie, inzet voor erfgoed allerhande, enz.

Leden die zich kandidaat willen stellen als werkend lid of als bestuurslid dienen hun kandidatuur uiterlijk op 15 januari 2022 kenbaar te maken bij een bestuurslid of via e-mail (secretariaat@heemkundaarschot.be).

Vroegmiddeleeuwse site in Rotselaar

Onlangs verscheen een multidisciplinair syntheserapport over een belangrijke vroegmiddeleeuwse site te Rotselaar. Archeologen van het Vlaams Erfgoed Centrum BV vonden in 2016 niet ver van de Dijle de overblijfselen van 54 half ingegraven hutten, met daarin onder andere een verbazend groot aantal maalstenen en resten van verkoolde granen. Er werden geen sporen van bewoning aangetroffen: het ging dus om een artisanale zone, gedateerd tussen 670 en 990. Dat maakt de site uniek voor België en dat is een verrassend resultaat, want dit soort site met gegroepeerde artisanale gebouwen is meestal veel jonger.

De grote concentratie aan bouwsels is het eindresultaat van een accumulatief proces dat begon met enkele hutkommen tegen het einde van de 7de eeuw. Nadien kwamen er clusters van half ingegraven hutten bij. Vanaf de 9de eeuw zouden er enkele tientallen hutkommen tegelijk bestaan hebben. Wat opvalt is het respect voor de oudere inplantingen: het uiteindelijke resultaat weerspiegelt een systematische inplanting, waarbij de uitbreiding van de inplantingen volgens een bepaald plan en dus via een zekere organisatie lijkt gebeurd te zijn.

Op de site werden maalstenen gevonden van een rosmolen. Tot nog toe dacht men dat dit type door paarden aangedreven molens na de Romeinse tijd in onbruik geraakte, om pas in de late middeleeuwen terug op te duiken. Momenteel is Rotselaar de oudst gekende vindplaats van middeleeuwse rosmolens in Noordwest-Europa. Het gebruik van rosmolens wijst op de aanwezigheid van kapitaal, organisatievermogen en technische vaardigheid. De maalstenen werden geïmporteerd uit een wijdverspreid gebied, van de Duitse Eifel en de Belgische Ardennen tot het noorden van Frankrijk. Het aangevoerde graan was reeds op de plaats van herkomst van akkeronkruiden ontdaan. Resten van erwten duiden op akkerbouw volgens het drieslagstelsel. De gunstige locatie van de site, vlak bij het punt waar een weg de Dijle kruiste, vergemakkelijkte het transport naar verder gelegen afzetpunten.

Het project levert een belangrijke bijdrage aan de discussie over de stuwende krachten van de vroegmiddeleeuwse rurale economie: werd die gedreven door een kleine elitegroep, of was er veeleer sprake van gemeenschappen van vrije boeren? Uit het onderzoek kan worden geconcludeerd dat de site tot in de 10de eeuw niet behoorde tot een adellijk domein. Ze lijkt te zijn ontstaan op gemeenschappelijk initiatief van vrije lokale boeren. In de loop van de 10de eeuw kwam daar verandering in. Nieuwe machthebbers, met name de bisschop van Luik en de graaf van Leuven, kregen greep op het gebied langs de Dijlevallei tussen Leuven en Mechelen, en de opkomst van die steden leidde tot een veranderend economisch klimaat en nieuwe economische 'hot spots'. De rosmolens verdwenen, maar de plek bleef interessant voor gelijkaardige artisanale activiteiten. Twee eeuwen later liet de eerste heer van Rotselaar nabij de site een complex met vier watermolens bouwen langs een gegraven Dijle-arm.

De opgraving in Rotselaar draagt in belangrijk bijdrage bij aan onze kennis van de vroegmiddeleeuwse economie van landbouwgemeenschappen in Noordwest-Europa. Mooi aan dit onderzoek is de interactie tussen nauwkeurige natuurwetenschappelijke data met betrekking tot onder andere landschap, teelten, activiteiten en herkomst van goederen, en een bredere historisch-archeologische vraagstelling. Het samenspel tussen deze disciplines levert verrassende nieuwe inzichten én nieuwe vragen op over de evolutie van deze regio in de vroege en volle middeleeuwen.

Van der Velde, Henk, Hazen Peter en Tys Dries, red. 2021. Een collectief van boeren. Een multidisciplinair syntheseonderzoek naar een vroegmiddeleeuwse ambachtssite bij Rotselaar. Agentschap Onroerend Erfgoed. Brussel. (Syntar. Synthese-onderzoek op archeologisch materiaal uit Vlaanderen, 4). Het rapport is ook online raadpleegbaar: <https://oar.onroenderfgoed.be/item/6367> (mededeling B. Minnen)

Vistrappen nabij 's Hertogenmolens

In oktober is de Vlaamse Waterweg NV gestart met de bouw van een vistrap in de voormalige sluiskom ter hoogte van 's Hertogenmolens. De hier volledig verharde rivierbodem heeft een hoge stroomsnelheid tot gevolg. Dat maakt het voor vissen moeilijk om dit traject te overbruggen. De vistrap moet dat probleem oplossen. Bijkomend vormt deze vistrap een slalomparcours op het water, mooi voor kajakkers!

De werken bieden een goede gelegenheid om een ander probleem aan te pakken. Aarschot heeft al enkele jaren te maken met overlast veroorzaakt door de Chinese wolhandkrab. Deze exotische krab kwam een eeuw geleden bij ons terecht via de grote havens en de scheepvaart naar China. Door de vele obstakels en het snelstromende water van de Demer ter hoogte van Aarschot zoeken de dieren een alternatieve route via het land. Daardoor vind je soms honderden tot duizenden Chinese wolhandkrabben op de oevers en die zorgen voor overlast. Tijdens de werken in de sluiskom wordt de Demer tijdelijk drooggelegd. Het ideale moment om een krabbensleuf over de volledige breedte van de rivierbodem aan te leggen. Die vormt de basis voor een volledige krabbenval, die in een volgende fase wordt uitgevoerd.

Deze werken maken deel uit van het Sigmaproject Demervallei, meer informatie hierover vind je via <https://www.sigmaplan.be/nl/projecten/demervallei/>

(nieuwsbrief Regionaal Landschap Noord-Hageland 15 november 2021)

28ste Stambomendag in Begijnendijk

Het Gemeentelijk Archief- en Documentatiecentrum van Begijnendijk laat weten dat op zondag 23 januari 2022 de 28ste Stambomendag doorgaat in de Gemeentelijke Basisschool, De Bruynlaan 19 in Begijnendijk. Van 9 tot 18 u kan u er heel wat genealogische informatie vinden en/of aankopen. In de loop van de dag zijn er ook twee lezingen voorzien:

- Tweemaal zeven geslachten. Van sprookje tot realiteit. Clanstructuren in Leuven en Brussel door J. Caluwaerts, FamilyResaerch België (11-12 u)
  - Het verleden in een digitaal jasje. Kennismaking met het Rijksarchief, de digitaliseringsprojecten en de zoekrobot door A. Coenen, archivaris bij de dienst 'Digitale Preservatie en Toegang' van het Algemeen Rijksarchief (14-16 u)
-

Wij danken de volgende steunende handelaars en beschermende leden:

- **Aarschotse Gidsenbond p/a Sint-Jobsweg 21, 3221 Nieuwrode**
- **Altex Interieurs, G. Vandenheuvelstraat 157 – 2230 Ramsel**
- **Apotheek Luc Bollen, Bogaardenlaan 3 – 3200 Aarschot**
- **Dhr. Francis Camerlinckx**
- **Mevr. An Coeck**
- **Dhr. Isidoor Corbeels**
- **Dhr. Frans De Cremer**
- **E.H. Paul Eerlings (†)**
- **Geassocieerde notarissen Geerinckx & Callewaert, T. De Beckerstraat 42 – 3200 Aarschot**

- **E.H. Huub Gerits**
- **Dhr. Johan Goolis – Aarschot Weleer**
- **Grauwzusters Franciscanessen Rillaar**
- **Dhr. Alexis Iliaens**
- **Dhr. Roger Janssens**
- **Mevr. Sylvia Janssens**
- **Kerkefabriek HH. Maria Pieter Antonius Langdorp**
- **Dr. Jan Laenens, Veerlestraat 1 – 3201 Langdorp**
- **Dhr. Urbain Lavigne-Vermandel**
- **Dhr. Dirk Luyten**
- **Geassocieerde notarissen Michiels, Stroeykens & Pelgrims,
Boudewijnlaan 19 – 3200 Aarschot**
- **Dhr. Everard Nys**
- **Dhr. Jef Saenen - Verzekeringen Hendrickx**
- **Dhr. Willy Schroeven (†)**
- **Dhr. Kris Smets**
- **Apotheek Jacqueline Smeys, Langdorpsesteenweg 185 – 3201 Langdorp**
- **Dhr. Steven Tuerlinckx**
- **Dhr. Vic Valgaeren**
- **Dhr. René Van De Weyer**
- **Dhr. Johan Van Rensbergen**
- **Mevr. Christel Verlinden**
- **Dhr. Valère Vissenaeken**
- **Dhr. Jozef Vlummens**
- **Dr. Paul Willems, Oude Mechelsebaan 272 – 3201 Langdorp**